

Izhaja vsak četrtek
 UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
 34100 Trst, Ulica Valdirivo 36,
 telefon 60824. Pošt. pred. (ca-
 sella postale) Trst 431. Poštni
 čekovni račun Trst, 11/6464
 Poštšina plačana v gotovini
 T E D N I K

NOVI LIST

Posamezna številka 300 lir
 N A R O Č N I N A
 četrletna lir 2.500 - polletna lir
 5.000 - letna 10.000 — Za ino-
 zemstvo: letna naročnina lir
 12.000 - Oglasi po dogovoru -
 Sped. in abb. post. I gr. 70%
 S E T T I M A N A L E

ST. 1278 TRST, ČETRTEK 12. JUNIJA 1980 LET. XXX.

Slovenska skupnost osnova za širše in bolj množično nastopanje

Upravne volitve so za nami. Na tem me-
 stu nas toliko ne zanimajo njihovi izidi v vse-
 državnem merilu, temveč želimo povedati svoje
 mnenje o volilnih izidih, kot se kažejo na
 ozemlju, na katerem živi naša slovenska na-
 rodnostna skupnost. Kar na Tržaškem pade
 takoj v oči, je vsekakor novi uspeh Liste za
 Trst, ki je na ozemlju tržaške občine na po-
 krajinskih volitvah zbrala kar 35 odstotkov
 glasov in se s tem izkazala za zdaleč naj-
 močnejšo politično silo v Trstu. Nova uvelja-
 vitev te v političnem pogledu silno pisane
 družine zgovorno dokazuje, da dobršen del
 prebivalstva v tržaškem mestu še nikakor ni
 prebolel šoka, ki je za njega predstavljala
 osimska pogodba med Italijo in Jugoslavijo,
 oziroma, da so se še vedno izkazali za vab-
 ljivi argumenti, s katerimi voditelji te druž-
 ine pitajo javno mnenje v Trstu.

Natančnejši pregled volilnih izidov po po-
 sameznih voliščih pa dokazuje, da tudi prebi-
 valstvo v okoliških občinah na Tržaškem ni
 povsem zavarovano zoper ta čudni in vsek-
 kor nevarni pojav, kot najbolj zgovorno do-
 kazujejo izidi občinskih volitev v Miljah in
 Nabrežini. Ne glede na položaj, ki je nastal
 po volitvah v okviru nove tržaške pokrajins-
 ke uprave, in ne glede na vprašanje sestave
 novega pokrajinskega odbora menimo, da
 predstavlja novi in tokrat še vidnejši uspeh
 Liste za Trst ne samo novo snov za razmiš-
 ljanje, temveč za odgovorne politične in druž-
 bene sile predvsem priložnost za ustreznejše
 ukrepanje.

Napisali smo nekaj besed v zvezi z uvelja-
 vitvijo Liste za Trst, ker se bojimo, da na
 daljši rok tudi naša narodnostna skupnost u-
 tegne v določeni meri postati občutljiva vsaj
 za nekatere argumente melonarske družine,
 glede na zares klavarno sliko, ki jo v vsedr-
 žavnem merilu trenutno nudi italijanska
 strankarska politika.

Po našem globokem prepričanju je nasto-
 pil čas, da Slovenci v Italiji prav in predvsem
 zaradi nevarnih teženj, ki se pojavljajo in uve-
 ljavljajo v splošnem političnem življenju v na-
 ših krajih, začnejo resneje razmišljati o novih
 oblikah skupnega samostojnega političnega na-

dalje na 2. strani ■

Po upravnih volitvah v Italiji in pred predsedniškimi volitvami v Združenih državah Amerike

NI VSEENO

Pravkar so se zaključile upravne volitve v
 Italiji, pripravljajo pa se na predsedniške vo-
 litve v Združenih državah. Med volitvami v
 Italiji in v Združenih državah seveda na prvi
 pogled ni nič skupnega, toda če se pogleda po-
 bliže, pa vendarle odkrijemo marsikaj slične-
 ga. Gre namreč za to, kako ljudje tu in tam
 pojmujejo volitve in politiko in kaj jim velja
 za demokracijo oz. kakšno demokracijo si
 ljudje želijo.

V Italiji je bil eden najznačilnejših poja-
 vov pri teh volitvah visok odstotek belih gla-
 sovníc in neveljavnih glasov. Neveljavne so jih
 napravili volivci, v ogromni večini primerov
 volivci nalašč, s tem da so nanje napisali ka-
 ko pripombo ali geslo, če ne kar psovko na
 račun te ali one stranke ali pa vseh. Zagabila
 se jim je namreč zagrizena in samoljubna
 strankarska politika, ki vidi samo koristi last-
 ne stranke (če ne celo samo lastne osebe ali
 interesne skupine), ne more ali noče pa se po-
 vzpeti do tega, da bi postavljala skupno dobro
 nad vse drugo. Nekateri politiki — žal jih je
 vse več — razumejo pod besedo politika nam-
 reč samo možnost in priložnost, da poskrbijo
 za lastne interese. Italijanski volivci se vse bolj
 zavedajo te samoljubne igre v stranki in v vsej
 italijanski notranji politiki in se jim vse bolj
 studijo. Spričo tolikih nerešenih problemov v
 italijanskem življenju, od političnega dogaja-
 nja in notranje varnosti do inflacije, stavk, in
 pomanjkanja stanovanj, je razumljiva ta jeza

mnogih italijanskih volivcev na stranke in po-
 litike. Če se stvari ne bodo obrnile na boljše,
 se bo pojav protestiranja z belimi in popacani-
 mi glasovnicami nedvomno s časom še po-
 večal.

V Združenih državah ostaja volivni boj
 med Carterjem in njegovimi nasprotniki mel-
 del in nekam bojazljiv. Zdi se, kakor da no-
 ben kandidat nima jasnega volivnega progra-
 ma in skuša izkoristiti predvsem neodločnost
 in napake svojih nasprotnikov tako v lastni
 kot v nasprotni stranki. Za Carterja je zna-
 no, da nima nobenega določnega programa v
 zunanji politiki in da ga v njej zanaša kot
 ladjo brez krmila na razburkanem morju. No-
 benega jasnega programa pa ni opaziti niti pri
 njegovih protikandidatih tako v lastni stranki
 kot pri republikancih. Kennedy je samo poln
 častihlepnosti, a dozdej še ni prišel na dan ni-
 ti z eno lastno jasno in logično idejo, kar za-
 deva svetovno in domačo politiko, medtem ko
 Reagan očitno tudi še ne razpolaga z dovolj
 znanja o svetovni politiki, da bi si upal za-
 črtati kak določen program.

Tako v Italiji kot v Združenih državah sta
 prišli v teh volivnih bojih na dan dve bistveni
 hibi njunih politikov, lahko bi tudi rekli ce-
 lotne njune politike. To sta pomanjkanje idej
 in pomanjkanje moralnega čuta. Novo, povoj-
 no demokracično Italijo so ustvarili možje, ki
 so se dolga leta doma ali v begunstvu borili
 proti fašizmu in diktaturi in so imeli torej
 jasne pojme o demokraciji, totalitarizmu in
 ljudskih potrebah. Toda ti ljudje so zdaj že
 izginili iz političnega življenja. Ali jih je že
 pobrala smrt, ali pa so prestari, da bi se ga še
 aktivno udeleževali. Eden zadnjih, ki še vztra-
 jajo, je Pertini. Mlajše generacije politikov pa
 pojmujejo politiko predvsem kot teren za do-
 seganje osebnih ambicij. Politika jim ni več
 toliko pot za doseganje in uresničevanje na-
 rodnega dobrega kot pa njihovih lastnih ci-
 ljev, s čimer seveda ni rečeno, da so vedno
 v nasprotju z državnimi oziroma z narodnimi
 interesi, vendar se seveda le redkokdaj povsem
 strinjajo z njimi. To bi ne bilo še nič hudega,
 če ne bi razodevalo veliko italijanskih politi-
 kov zelo nizko moralno raven, sodeč po ne-
 prestanih škandalih, v katere so zapleteni.

Ameriški politiki na vodilnih položajih tu-
 di niso imuni za skandale, kot je pokazala za-
 deva Watergate in še bolj kaj drugega; pred-
 vsem pa se jim lahko očita veliko neznanje o
 zadevah svetovne politike. Človek se ne more

dalje na 2 strani ■

Izidi pokrajinskih volitev na Tržaškem

Stranke	Glasovi 80	Svetovalci	Glasovi 75	Svetov.
KPI	48.492	7	62.282	9
MSI	13.457	2	24.871	3
PRI	3.305	—	10.637	1
PSDI	6.264	1	11.157	1
LpT	68.390	11	—	—
PLI	3.004	—	10.225	1
MIT	3.538	—	4.984	1
PSI	9.636	1	18.803	3
SSk	5.946	1	6.300	1
KD	43.578	7	69.244	10

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 15. junija, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »Potopljena galeja«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Glasba po željah; 15.00 — »Okuole ognjišča — pred studentem, snopič prafca an muzike naših judij«; — Šport in glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 16. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jurtranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Socialna problematika; 12.00 Poslušajmo film; 12.40 Naši orkestri zabavne glasbe; 13.00 Poročila; 13.20 Letošnja revija »Primorska poje; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroško okence: »Zdaj pa zapojmo!«; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Tess iz rodovine D'Urbervillovih — Čista ženska; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski komorni orkester iz Ljubljane in organist Hubert Bergant pod vodstvom Antona Nanuta; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 17. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Goriške podobe, dokumentarna oddaja o mestu in ljudeh v preteklosti; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Človek in zdravje; 12.00 Kulturni dogodki in Četrtekova srečanja; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroško okence: »Naša pomlad 1980«; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Moj brat svetnik; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci; — Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 18. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 »Mal'položil dar domu na oltar«; poslansvo Ciril-Metodove šole; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Umetnost dobre kuhinje; 12.00 »Pod Matajurjan«, posebnosti in omika Nadiških dolin; 12.30 Melodije od vsepovsod; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroško okence: »Naša pomlad 1980«; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Moj brat svetnik; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci; — Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 19. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Človek v sodobni družbi; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Naša pristna vina kje in kako; 12.00 Mikrofoni v razredu; 12.30 Jugoslovanski pevci; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroško okence: »Tomi na obisku«; 14.30 Mladi pisci; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Skladbe slovenskih avtorjev; — Kulturni dogodki; — Četrtekova srečanja; — Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 20. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Iz sveta folklorne in ljudskega izročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Osebna vozila danes; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Zborovska glasba; 13.40 Skladatelj dirigira; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroško okence: »Kje je napaka?«; 14.30 Roman v nadaljevanjih — »Moj brat svetnik«; 15.00 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.00 Mj in glasba; — Dvignjena zavesa«, gledališki trenutek doma in drugod; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 21. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Potovanje v Ameriko; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Čoln — šport in razvedrilo; 12.00 »Nas anu zutra — danes in jutri«, oddaja o Reziji; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba pi željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zakladnice slovenske mladinske literature; 14.30 Glasbeni popoldan za mladino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.00 Slovenski zbori na ploščah; — Na goriškem valu; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Po upravnih volitvah v Italiji in pred predsedniškimi volitvami v ZDA

■ nadaljevanje s 1. strani

znebiti suma, da so v tem pogledu pravi ignoranti. V tem je glavni vzrok, da skoro ves povojni čas, vsekakor pa v zadnjih petindvajsetih letih niso zadeli niti ene. Kako naj tak politik učinkovito poseže v mednarodno dogajanje, če komaj ve, kje tista država leži, še manj pa, kaj se v njej dejansko godi. To je v veliki meri vzrok neodločnosti ameriške politike v trenutkih velikih in nenadnih mednarodnih kriz. Ameriška obveščevalna služba je politično skrajno naivna in verjetno korumpirana.

Prepričani smo, da ameriški predsedniki niso točno vedeli niti kaj se je v preteklih letih dogajalo v Afriki, niti kaj se je dogajalo v Perziji pod šahom in kaj si je bilo obetati od Homeinija. Še manj pa so vedeli o Afganistanu, čeprav bi jim moralo biti jasno, da si bo skušala Sovjetska zveza prej ali slej zagotoviti to pozicijo, da bi lahko v hipu kake nenadne svetovne krize od tam takoj posegla v Iran in

Irak ter odrezala Zahod od tamkajšnjega petroleja. Brez nadzorstva nad Afganistanom bi tega ne mogla storiti. Toda ameriški predsednik Carter po lasnem priznanju baje do vkerakanja Rusov v Afganistan niti ni vedel, kje leži ta država.

Še hujše posledice pa ima za ameriško politiko pomanjkanje morale. Nemoralnost se v politiki hudo maščuje, mogoče še bolj kot drugje. Amerika je cinično in nemoralno dopustila, da so Sovjeti zasedli Madžarsko, ne da bi bila s prstom mignila, da bi ji pomagali. Enako je potem storila ob sovjetski zasedbi Češkoslovaške. Narod, ko zagreši tako strahopetnost in politično nemoralnost, po nekem očitnem, čeprav skrivnostnem psihološkem zakonu za dolgo dobo ni več sposoben nobene odločne akcije. To se je pokazalo od tedaj že večkrat, ne samo v Vietnamu, ampak tudi v Afriki in drugje ter se bo verjetno še pokazalo, če ne bo navdihnil ameriške politike nov moralni duh.

Skupno zasedanje Slovenske skupnosti in Narodnega sveta Koroških Slovencev

V nedeljo, 1. junija, je bilo v Števerjanu skupno zasedanje vodstev Slovenske skupnosti in Narodnega sveta Koroških Slovencev. Delegaciji sta potrdili važnost podobnih srečanj za medsebojno spoznavanje, skupno obravnavanje vprašanj slovenske narodne skupnosti v Avstriji in Italiji in utrjevanje prijateljskih vez med našo in koroško politično stranko. Poudarjena je bila važna izbira samostojnega političnega nastopanja in boja za dosego zaščitnega zakona v Italiji in uveljavitev sedmega člena avstrijske državne pogodbe. Politični predstavniki obeh organizacij so se domenili za skupno sejo obeh vodstev, na kateri bodo analizirali politično stanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in Avstriji. Nosilec liste KEL Karel Smolle je izrazil zadovoljstvo nad vedno večjim utrjevanjem slovenskega samostojnega nastopanja v Italiji

in Avstriji. Prisotne je pozdravil tudi števerjanski župan Stanislav Klanjšček, ki je izrekel priznanje koroškim Slovincem za njihov vztra-

Ob koncu volilne kampanje in po objavi volilnih izidov, ki potrjujejo nenadomestljivo vlogo slovenske stranke in njenega samostojnega nastopanja, se Slovenska skupnost v Trstu iskreno zahvaljuje vsem svojim volivcem, kandidatom, podpisnikom, aktivistom, podpornikom kot tudi sredstvom javnega obveščanja.

jni boj in zvestobo slovenstvu; predlagal je, da bi se števerjanska občina pobratila z eno koroških občin.

Slovenska skupnost osnova za širše in bolj množično nastopanje

■ nadaljevanje s 1. strani

stopanja. V tej zvezi pa mislimo, da je Slovenska skupnost kot samostojna politična organizacija vsem Slovincem lahko za zgled, oziroma, da lahko predstavlja osnovo in podlago za še širše in bolj množične slovenske politične in volilne nastope.

Na teh volitvah je Slovenska skupnost, kot kažejo volilni izidi tako na Tržaškem kot na Goriškem, častno opravila svojo dolžnost. Volilni izidi so po našem predvsem pokazali, da je ta politična organizacija Slovencev v Italiji

prebolela krizo, ki je bila vidna na volitvah leta 1975 in tudi na deželnih volitvah leta 1978, in da se njena pot ponovno pričinja dvigati navzgor. Da je temu tako, kažejo predvsem volilni izidi v Nabrežini, na ozemlju tržaške občine, v Števerjanu in tudi v sami goriški občini. Treba je na tej poti samo vztrajati, kazati vrhano mero strpnosti in potrpežljivosti, se izogibati razprav in polemik o nebitvenih problemih, pa bo uspeh stranke in vse naše skupnosti v prihodnosti — o tem smo globoko prepričani — še večji.

Vse tuje je boljše?

Založba Giorgio Bretschneider v Rimu je nedolgo od tega izdala v treh delih knjigo »Saggi di Antichità«. Napisal jo je znani italijanski etruslovec Massimo Pallottino.

Knjiga je izšla v treh delih. Prvi del nosi naslov »Alle origini dell'Italia antica«; drugi del »Documenti per la storia della civiltà etrusca« in tretji del »Immagini inedite e alternative di arte antica«.

V komentarjih, ki jih je italijanski tisk priobčil ob izidu te knjige, se omenjajo velike zasluge, ki jih ima prof. Pallottino za sprejem ustrezne zaščitne politike do zgodovinskih ter arheoloških vrednot v Italiji; kot človek, ki je dal pobudo za mnoge koristne in potrebne načrte, je bil med tistimi, ki so odločilno prispevali k temu, da se je italijanska javnost zavedala globokega pomena raziskovanja starih kultur.

Zaradi tega ne more presenetiti, da se na italijanskem književnem trgu pojavlja veliko zgodovinskih del, ki so večinoma poljudno znanstveno napisana in bolj ali manj kritično obravnavajo zgodovinsko oz. tkm. predzgodovinsko dogajanje. Namen teh izdaj je dvojen. Prvič, založbe si z njihovo izdajo in prodajo ustvarijo primeren, dohodek; drugič, zgodovinska dela niso samo branje, ampak oblikujejo tudi splošno kulturno zavest v javnosti.

Pri vsem tem niti ne moti in tudi ne more motiti, da vsa ta poljudna zgodovinska dela niti niso znanstveno povsem natančna, saj se konec koncev še tako natančna »znanstvena« dogajanja pogosto izkažejo kot pomanjkljiva ali kar napačna in jih je potrebno dopolniti, delno spremeniti ali pa sploh opustiti. Kako zastarele so danes npr. nekatere znanstvene trditve iz prejšnjega stoletja, ki so tedaj veljale za dokončne!

Naj v tej zvezi omenimo samo nevzdržno istovetenje jezikovno sorodnih skupin kot slovanske, germanske ali romanske z dozdevnimi narodi »Germanov«, »Slovanov« in »Romanov«, kar je vodilo tako daleč, da so najbolj čustveni pisci pisali celo o germanski ali slovanski »krvi«. Slovani naj bi bili nasproti »trdim« Germanom »mehkega« srca, miroljubni in sanjavi ipd.

Danes smo si povsem na jasnem, da lahko obstaja »slovanska« krutost. Že nekoliko premišljen pogled nazaj v evropsko zgodovino pa nas pouči, da je jezik lahko tudi povsem nekaj drugega kot narod. Germanski Langobardi ter Gotje kot tudi Franki ter Burgundi so danes poromanjeni. Njih naslednike Italijane, Francoze in Špance štejemo danes jezikovno med »Romane«. Toda koliko je v njih še »germanske« krvi? Koliko so torej še »barbari«? Kolikokrat pa se je takšen primer dogodil v predzgodovini, ne vemo. Znaki nam kažejo le, da se je kaj podobnega ne samo večkrat, ampak tudi pogosto dogajalo.

Zadnjih sto let toliko opevani Slovani se nam v resnici pokažejo kot pisana množica po rasi in kulturi različnih narodov, med katerimi nikoli ni bilo nekega bratstva, kot ga še danes domnevamo, kljub sorodnosti jezikov, ki jih govorijo. Ruska država npr. izhaja od skandinavskih Varjagov, ki so imeli svojo trgovsko postojanko pri mestu Novgorod. To mesto leži na ozemlju med današnjim Leningradom in Moskvo. In človek se lahko znova vpraša, ali so po četki ruske države nordijski t.j. »germanski« ali »slovanski«.

Kljub kritičnemu stališču do istovetenja narodnosti z jezikom pa nam jezikovna veda vendarle odkriva mnoga področja v razvoju in omiki posameznih narodov, posebno še v povezavi z sociološkimi in etnološkimi raziskavami, toda ne z že omenjenim istovetenjem narodov z jeziki in krvjo (rasami).

Ta pripomba bi veljala tudi dobremu članku v »Primorskih novicah« od 3. junija letos z naslovom

»Naselitev Slovencev«, v katerem pisec spomni na zanimivo delo Ivana Rebca ter Antona Berlota ter omenja v podnaslovu k svojim izvajanjem: Zgodovinarji molčijo o zanimivih izsledkih I. Rebca in A. Berlota o tem, da so stari Etruščani bili Slovani.

Kolikor je znano, je Anton Berlot razrešil etruščanske napise na osnovi slovanskih jezikov, ne da bi hotel s tem izrecno utemeljevati kako slovansko narodnost Etruščanov. Gre le za jezik.

Anton Berlot je sprva postavil izhodišče, da bi lahko bila etruščina indoevropski jezik. Potem se je vprašal, kateri jeziki indoevropske skupine so iz-

ZADNJE PREDAVANJE NSK

Narodna in študijska knjižnica v Trstu vabi na 8. sklepno predavanje iz ciklusa Politična in kulturna zgodovina Slovencev skozi stoletja. Univerzitetni profesor dr. Tone Ferenc bo predaval na temo: Slovensko vprašanje v Narodno osvobodilnem boju (1941-1945) in preobrazba Jugoslavije v SFRT.

Predavanje bo v sredo, 18. junija, ob 18.30, tokrat v *Odseku za zgodovino* NSK, ul. Petronio 4.

virni indoevropskejšini oz. bolje arijskemu jeziku najbližji. Odgovor je mogel biti le ta, da tisti, ki so se in se še nahajajo v sredini indoevropskega prostora t.j. slovanski jezik. Na tej jezikovni osnovi je torej začel razreševati etruščanske napise in s tem nedvomno uspel. Doslej kake druge bolj prepričljive razrešitve nimamo kljub številnim etruslovcem, med katerimi je na enem od prvih mest tudi prof. Pallottino v Rimu.

Nerazumljivo pa je, da Berlotovo delo, katerega kritično osvetljuje zgodovinska razprava Ivana Rebca, po tolikih letih še ni prišlo na slovenski knjižni trg. Medtem ko so v Ljubljani pred leti takoj prevedli in izdali nekritične razprave Ericha Danikena o doslej nepojasnjenih inkovskih, azteških in mayevskih ter izročilih drugih kultur, ki govorijo o sinovih

z neba ipd. Nepojasnjena vprašanja, ki dajo sicer res misliti, toda omenjeni pisec jih obleče v drzno fantazijo in nam pričara znanstveno fantastičnost, ki bralce navduši, zaziblje v megalomanijo in jih odtuji resničnost. Sodobno vraževerstvo, bi lahko rekli.

Še zmeraj se torej dogaja, da se vse tisto, kar je tuje, kar se zdi eksotično in zbuja skomine po daljnem, romantičnem tujem svetu, hitro prevede in objavi. Prizadevanja domačih ljudi pa se zapostavljajo, ako se jim že ne stavi na pot nešteto ovir. Med drugim tudi to, da se izdajanje domačih del ne izplača najbolj ipd. Toda sredi šestdesetih let, ko je bilo takšno gledanje v slovenskem knjigotrštvu na vrhuncu, se je mariborska založba Obzorja odločila izdajati dela domačih pisateljev in piscev. In ni bilo slišati, da ne bi šla v promet.

Po tolikih slovanskih fantazijah in romantiki v zadnjem stoletju, ki niso imela nikake stvarne podlage, pa vendarle je na njih utemeljen dober del naše zavesti, se sedaj, ko se naša pripadnost slovanski jezikovni skupini prikaže z druge, mnogo stvarnejše strani t.j. kot pripadnost indoevropski jezikovno kulturni korenini, slovenska javnost ne more seznaniti z uspehi raziskav Ivana Rebca ter Antona Berlota, ker pri precejšnjem delu slovenske družbe očitno veljajo manjvrednostna gledanja, češ da je vse tuje boljše. To se je očitno pokazalo, ko je ljubljanski tednik *Itd.* objavljal povzetke raziskav Ivana Rebca ter Antona Berlota. Pri tem so v pisnih bralcev prišli do izraza poleg pohvalnih prispevkov tudi sarkastični dopisi z navajanjem vseh mogočih tujih del in očitno užaljenost ter razburjenostjo, kako si upa nek domačin, neki slovenski človek, zoperstaviti se izvajanjem »priznanih« tujih piscev — očitno se mnogim zdi, da je treba samo poznati tuje jezike, pa je vse rešeno — se je istočasno pokazalo, da so manjvrednostna gledanja na slovenstvo ter skoraj že oboževanja vsega tujega pri velikem delu naše javnosti naravnost dresirana. Veliko bolje so in tudi hočejo biti poučeni o oddaljenem eksotičnem svetu kot o domači stvarnosti.

Odpiranje tujem svetu je seveda potrebno, toda vse to vodi že do dresiranja; potemtakem se ustvarja v naših predstavah o lastni pripadnosti, o pripadnosti slovenstvu že prava karikatura, in čas bi že bil, da naše predstave začnejo dobivati stvarnejšo podobo.

c.t.

Umrl je najstarejši slovenski duhovnik

V soboto, 31. maja, je v župnišču pri Sv. Petru v Ljubljani umrl najstarejši slovenski duhovnik dr. Jožef Demšar. Ugledni pokojnik se je rodil 12. marca 1877 v Škofji Loki, v mašnika pa je bil posvečen 22. julija 1899. Prvo službeno mesto je kot kaplan nastopil v Kočevju, nato je bil imenovan za prefekta v ljubljanskem Alojzijevišču, leta 1905 pa je postal profesor na prvi slovenski gimnaziji v Šentvidu nad Ljubljano, ki jo je ustanovil škof Jeglič. Kasneje je poučeval verouk na ljubljanskem učiteljišču, leta 1920 pa je postal profesor katehetike in pedagogike na teološki fakulteti v Ljubljani.

Že leta 1906 je doktoriral iz teologije na Dunaju, leta 1926 pa še iz filozofije na ljubljanski univerzi. Leta 1970 so mu podelili častni doktorat na ljubljanski teološki fakulteti ob njeni 50-letnici. Leta 1977 ga je nadškof Pogačnik imenoval za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja. Velike poča-

stitve je bil deležen zlasti ob 100-letnici rojstva, ko je še sam maševal in govoril na slovesni maši. Ob tem visokem jubileju ga je med mnogimi drugimi obiskal tudi Edvard Kardelj, nekdanji dijak ljubljanskega učiteljišča, na katerem je poučeval dr. Demšar. Pokojnik je zadnjič maševal še 3. maja letos, potem ko v vseh letih od posvetitve dalje ni niti enkrat izostal od maševanja, kar je gotovo svojevrsten rekord.

Pogreb dr. Jožefa Demšarja je bil v torek, 3. t.m. v Ljubljani in ga je vodil nadškof dr. Šuštar. Krsta z njegovim truplom je bila postavljena pred spovednico v cerkvi sv. Petra v Ljubljani, kjer je toliko let vneto spovedoval. Tu so opravili tudi slovesno zadušnico, pokopan pa je bil na Žalah. Ob njegovi smrti so nadškofijskemu ordinariatu v Ljubljani izrazili sožalje tudi najvišji predstavniki slovenskih republiških oblasti.

Izidi občinskih volitev na Tržaškem

OBČINA DEVIN - NABREŽINA

Stranka	OBCINSKE 1980			OBCINSKE 1975		
	Glasovi	%	Stev. svetovalcev	Glasovi	%	Stev. svet.
KD	1.386	24,70	5	1.623	29,01	7
PSI	577	10,24	2	582	10,40	2
PSDI	215	3,83	—	316	5,65	1
PRI	102	1,82	—	186	3,33	—
SSk	725	12,92	3	660	11,80	2
KPI	1.638	29,19	7	1.743	31,00	7
PLI	53	0,94	—	188	3,36	—
MSI	247	4,40	1	306	5,45	1
LpT	668	11,91	2	—	—	—

Iz zgornje razpredelnice jasno izhaja, da je Slovenska skupnost edina stranka, ki je v primerjavi s prejšnjimi občinskimi volitvami napredovala tako v odstotkih kot po številu glasov. Najvažnejše pa je, da je dosegla cilj, ki si ga je bila postavila v volilni kampanji, se pravi izvoliti še enega svetovalca. Slovenska skupnost ima zdaj ponovno tri svetovalce, kot jih je imela od leta 1964 do leta 1975. Izrednega pomena pa je dejstvo, da je Slo-

venska skupnost po teh volitvah postala še trdnjše jamstvo za nadaljnje redno upravljanje občine.

V novi občinski svet so bili izvoljeni naslednji slovenski kandidati:

SSk: Bojan Brezigar, Antek Terčon in Ivan Brecelj;

KPI: Albin Škerk, Pavel Fonda, Ivan Širca in Majda Terčon;

PSI: Srečko Colja.

OBČINA DOLINA

Stranka	OBCINSKE 1980			OBCINSKE 1975		
	Glasovi	%	Stev. svetovalcev	Glasovi	%	Stev. svet.
KD	640	15,03	3	648	15,3	3
PSI	556	13,06	2	458	10,7	2
PSDI	187	4,39	1	149	3,6	—
PRI	46	1,08	—	74	1,7	—
SSk	614	14,42	3	616	14,4	3
KPI	2.151	50,54	11	2.248	52,7	12
PLI	62	1,45	—	68	1,6	—

OBČINA REPENTABOR

V občini Repentabor je po predvidevanjih zmagala lista Občinske enotnosti (komunisti in socialisti), ki je prejela 266 glasov in s tem izvolila v občinski svet 12 svetovalcev. Nosilec liste je bil dosedanji župan dr. Pavel Colja, ki je bil seveda ponovno izvoljen.

Lista Slovenske skupnosti je prejela 146 glasov ter izvolila tri svetovalce, kar pomeni, da bo ostala v opoziciji. Na teh občinskih vo-

litvah sta nastopili tudi listi socialdemokratov in liberalcev, za kateri je glasovalo 33, oziroma 45 volivcev. Izvoljen ni bil seveda noben kandidat.

OBČINA ZGONIK

V zgoniški občini je ponovno zmagala lista občinske enotnosti, katere nosilec je bil dosedanji dolgoletni župan Jože Guštin. Ta lista je prejela 649 glasov in izvolila v novi občinski svet 12 svetovalcev.

Lista Slovenske skupnosti bo še dalje v opoziciji, saj je zbrala 236 glasov in izvolila v novi občinski svet 3 svetovalce.

Na teh volitvah so nastopile liste socialdemokratske, liberalne in demokristjanske stranke, za katere je glasovalo 60, oziroma 43 in 147 volivcev. Glede na dejstvo, da je v tej občini v veljavi večinski volilni sistem, noben kandidat na teh listah ni bil izvoljen v novi občinski svet.

V Društvu slovenskih izobražencev bodo v ponedeljek, 16. junija zaključili sezono s predavanjem dr. Jožeta Prešerna na temo: »Nove metode v današnjem dušnopastirstvu«. Za konec bo nastopil mladinski zbor pod vodstvom Tomaža Simčiča. Začetek ob 20. uri. Nadaljuje se vpisovanje za izlet s strokovnim vodstvom v Režijo, ki bo 22. junija. Vpisovanje v društvu in v trgovini Fortunato.

Še o problemu tuje delovne sile

Precej tujih delavcev in priseljencev vseh vrst imata tudi Francija in Anglija, vendar po odstotkih manj kot Nemčija. Isto velja za Švedsko. Nekatere države pa sploh ne dopuščajo priseljevanja tuje delovne sile. Taka država je npr. Norveška. Tam opravlja vsa dela domača delovna sila. Norvežani se boje, da bi preveliko priseljevanje spremenilo etnično sestavo prebivalstva in ustvarilo probleme, ki jih zdaj Norveška nima. Prekomerno priseljevanje tujcev namreč vsepovsod povzroča napetost med domačini in priseljenici, zlasti pa velikanske socialne probleme in socialno zaostalost. Nemogoče je nuditi stanovanja tujcem, ki so komaj začeli delati, saj seveda tudi domači delavci težko pridejo do njih. Šele po mnogih letih varčevanja si jih lahko kupijo, medtem ko priseljeni tuji delavci hočejo stanovanja takoj, če pa so prisiljeni stanovati v zasilnih stanovanjih, barakah itd., so nevoljni in govorijo o izkoriščanju. Problem je zaenkrat nerešljiv.

Med dežele z zelo visokim številom tuje delovne sile, t.j. priseljencev, spada tudi Slovenija. Delež tuje, z juga priseljene delovne sile je v Sloveniji vsaj še enkrat tako velik kot v Nemčiji. Po uradnih ocenah je v Sloveniji zdaj že okrog 150.000 do 200.000 zaposlenih, ki so prišli iz Bosne in iz drugih dežel v Jugoslaviji, k temu pa je treba prišteti vsaj še 20 odstotkov njihovih družinskih članov, tako da se lahko reče, da se dejansko število z jugoslovanskega juga priseljenih ljudi v Sloveniji giblje od 200.000 do 240.000, kar pomeni, da je šestina do sedmina prebivalstva v Sloveniji zdaj že tuje narodnosti. Tako je v zahodni in srednji Evropi v tem pogledu pred Slovenijo oziroma jo presega po odstotkih priseljene delovne sile samo Švica. Toda glede na to, da je Švica suverena država in lahko sama regulira delež tuje delovne sile v državi, je to za Švico — poleg tega, da je tudi bolj bogata, veliko manjši problem, kakor za Slovenijo. To ni odvisno od zakonov ampak samo od tistih, ki urejajo zaposlovanje v tovarnah in na drugih delovnih mestih. Zato postaja to v Sloveniji že hud politični problem, ker se pojavljajo takoj imenovani etnični otoki na slovenskem ozemlju, kar pomeni, da se oblikujejo otoki srbsko-hrvaško govorečega prebivalstva, ki zahteva delno že tudi svoje šole in druge narodnostne pravice kot prave manjšine.

To povzroča skrbni odgovornim političnim in drugim krogom, ki so v zadnjem času že večkrat javno spregovorili o tem, seveda vedno zelo obzirno.

—o—

SLOVENSKI POKRAJINSKI SVETOVALCI

Po izidih pokrajinskih volitev v Trstu so v novi pokrajinski svet bili izvoljeni trije Slovenci. Na listi Slovenske skupnosti je bil izvoljen prof. Zorko Harej, na listi KPI pa Sirk in Dolfi Vilhelm-Guglielmi.

Izidi občinskih volitev na Goriškem

OBČINA GORICA

Stranka	OBCINSKE 1980			OBCINSKE 1975		
	Glasovi	%	Stev. svetovalcev	Glasovi	%	Stev. svet.
KPI	4.840	16,7	7	4.863	15,7	6
PSDI	3.391	11,6	5	3.160	10,2	4
PRI	1.290	4,4	1	1.529	4,9	2
SSk	1.651	5,6	2	1.623	5,2	2
KD	12.738	43,5	18	12.880	41,5	18
MSI	2.075	7,1	3	2.625	8,5	3
PLI	1.144	3,9	1	1.246	4,0	1
PSI	2.234	7,6	3	3.109	10,0	4

POSVETOVANJE SLOVENSКИH ETNOLOGOV V NOVI GORICI

V petek, 6. t.m., je bilo v mali dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici 4. posvetovanje Slovenskega etnološkega društva pod naslovom »Način življenja Slovencev 20. stoletja«. Zbrane etnologe sta uvodoma pozdravila novogoriški župan Jože Sušmelj in predsednik Slovenskega etnološkega društva Julijan Strajnar, nato so sledile kratke predstavitve referatov, ki so že prej v celoti izšli v posebni knjižici. Med referenti naj posebej omenimo univerzitetnega profesorja dr. Slavka Kremenška, ki je poročal o izvajanju raziskovalnega načrta »Način življenja Slovencev 20. stoletja«, in kustosa Goriškega muzeja Naška Križnarja, ki je opozoril na vprašanje mesta etnologije v slovenskih muzejih in potrebo po sodobnejšem prikazu etnološke problematike v njih.

Predstavitvam referatov je sledila razprava, ki se je nadaljevala še v popoldanskih urah; v okviru posvetovanja so prikazali tudi televizijsko oddajo »Oris stanovanjskih načinov v Novi Gorici«, ki jo je pripravil Naško Križnar iz Goriškega muzeja v sodelovanju z novogoriškim občinskim sindikalnim svetom. V večernih urah pa je bil v Mali dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici koncert slovenskih ljudskih pesmi in glasbil, ki so ga izvajali Mira Omerzel - Terlep, Matija Terlep in Bogdana Herman. Gre za vokalno - instrumentalno skupino, ki se že več let ukvarja z zbiranjem, preučevanjem in predstavljanjem starih slovenskih ljudskih pesmi ob spremljavi izvornih glasbil.

Izidi teh volitev so pokazali, da se je znatno zmanjšalo število slovenskih svetovalcev v goriškem občinskem svetu. Do zdaj je bilo v svetu sedem Slovencev (3 socialisti, 2 komunisti in 2 Slovenska skupnost), medtem ko so bili v novi občinski svet izvoljeni le štiri. Svoja dva svetovalca je potrdila Slovenska skupnost, medtem ko so socialisti in komunisti izvolili le po enega.

Na Listi Slovenske skupnosti sta bila ponovno izvoljena prof. Andrej Bratuž (prejel je 372 preferenc) in dr. Damjan Paulin (310 preferenc). Na listi socialistične stranke je bil ponovno izvoljen Marko Waltritsch (298 preferenc), na listi KPI pa Ace Mermolja (358 preferenc).

IZIDI VOLITEV V SLOVENSКИH OBČINAH

V slovenskih občinah na Goriškem (Števerjan, Sovodnje in Doberdobj) se po letošnjih upravnih volitvah stanje ni spremenilo. V Števerjanu je bila potrjena uprava Slovenske skupnosti, v Sovodnjah in Doberdobju pa uprava list Občinske enotnosti (komunisti in socialisti).

V Števerjanu je lista Slovenske skupnosti, katere nosilec je bil župan Stanislav Klanjšček, prejela 315 glasov, medtem ko jih je bila pred 5 leti prejela 263, kar pomeni, da je napredovala za 53 glasov. Gre vsekakor za priznanje županu Klanjščku in njegovi upravi, kar bo vzpodbuda za nadaljnje delo v korist celotne skupnosti v tej občini.

Lista Občinske enotnosti je prejela 218 glasov in je v primerjavi s prejšnjimi upravnimi volitvami napredovala za 18 glasov, kar pa je bilo premalo, da bi lahko prevzela občino v svoje roke.

V Sovodnjah je ponovno zmagala lista Občinske enotnosti, ki je prejela 603 glasove. Na upravnih volitvah leta 1975 je za to listo glasovalo 552 volivcev, kar pomeni, da je napredovala za 51 glasov. Tokrat na tej listi ni več kandidiral dolgoletni župan Jože Češut. Nosilec liste je bil Vid Primožič, ki je bil tudi izvoljen z največjim številom preferenc.

Lista Slovenske skupnosti bo ostala v opoziciji. Prejela je 310 glasov, in sicer 4 manj kot pred 5 leti.

V Doberdobju je prav tako zmagala lista Občinske enotnosti (komunisti in socialisti), za katero je glasovalo 470 volivcev, in sicer 35 več kot pred 5 leti. Tudi v Doberdobju ni na tej listi več kandidiral dosedanji župan Andrej Jarc. Nosilec liste je bil dr. Mario Lavrenčič, ki je bil izvoljen z največjim številom preferenc.

Lista Slovenske skupnosti je prejela 261 glasov, in sicer 29 več kot na prejšnjih občinskih volitvah. Ta lista bo še dalje v opoziciji.

Pet let zvestobe materini besedi

V nedeljo, 9. junija, je bila v župni cerkvi v Ukvah prireditev, ki se je odvijala pod naslovom »Pet let slovenske šole in zvestobe materini besedi«. Pripravilo jo je kulturno društvo »Lepi vrh« iz Ukev. Ukljani in gostje so do zadnjega kotička napolnili cerkev ter tako pokazali zavzetost in priznanje vztrajni prizadevnosti ukljanskega župnika Garjupa in profesorja Venosija za udritev slovenskega izročila v vasi in v celotni Kanalski dolini. Prireditve so pripravili ob izteku petega leta tečaja slovenske in drugega leta glasbene šole. Domači otroci so nastopili s pesmijo in glasbenimi točkami. Župnik Garjup je pozdravil goste, zastopnike slovenskega kulturnega in političnega življenja iz dežele Furlanije - Julijske krajine, Koroške in iz Slovenije, profesor Venosi pa je podal med bogatim sporedom poročilo ob zaključku petega letnika tečaja slovenske.

Na prireditvi so nastopili še ansambel »Mladi mi« iz zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu pod vodstvom Jožka Kovačiča, moški oktet PD Svoboda »France Prešeren« iz Žirovnice - Breznice ter harmonikaški ansambel Glasbene matice iz Trsta pod vodstvom Klavdija Furlana. Celotno prireditev je neposredno oddajala radijska postaja »Trst A«.

Solidarnost in priznanje Ukljanom so izrazili tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev Vakounig, tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem Wieser, vseučiliški profesor Saxer, ki je spregovoril v nemščini, v imenu Zveze prevajalcev Slovenije je posredoval

pozdrav prof. Moder, v imenu Glasbene matice pa ravnatelj Grgič.

Letos je tečaj slovenske v Ukvah obiskalo 30 otrok, v Zabnicah pa 14. Glasbena šola v Ukvah je imela 27 gojencev. Gre za število, ki jasno kaže navezanost Ukljanov na materino besedo, saj so vsem oviram navkljub vztrajno nadaljevali pri pobudi, ki je življenjskega pomena za sam obstoj slovenske narodnostne skupnosti v Kanalski dolini.

—o—

SREČANJE KOLESARJEV OB MEJI

Stiki med športnimi društvi v obmejnem področju so vedno bolj pogosti. Poleg raznih pohodov, ki se vršijo vsako leto, je sedaj na vrsti kolesarska dirka, ki jo organizira društvo »Gorizia pedala« v sodelovanju z občinsko zvezo za telesno kulturo iz Nove Gorice in športnim društvom iz Corno di Rosazzo. Udeleženci bodo prevozili približno 75 kilometrov dolgo progo, ki bo speljana iz Gorice čez Pevmo, Ločnik, Sovodnje, Martinščino proti Dolu, od tu preko Mirna na jugoslovansko ozemlje do Dornberka, Ozeljana in Kromberka, potem pa se bodo preko mejnega prehoda v Gabrijelovi ulici vrnili v Gorico: za to srečanje bo poštna uprava izdelala tudi priložnostni pečat. Tudi tovrstne prireditve krepijo medsebojno sodelovanje in predstavljajo prijateljsko srečanje med tu živečim prebivalstvom. Prireditve bo v nedeljo, 15. junija.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Solženicin kritizira Zahoda

Pri pariški založbi Grasset bo izšel te dni francoski prevod nove Solženicinove knjige, ki ima naslov »Zmota Zahoda«. Izvirnik v angleščini je izšel pred nekaj tedni v Združenih državah, kjer Solženicin zdaj živi.

To novo delo Aleksandra Solženicina je ena sama huda obtožba na račun Zahoda, predvsem seveda zahodne politike. Solženicin obtožuje zahodne vlade in njihove diplomacijo strahopetnosti in pasivnosti nasproti Sovjetski zvezi in njeni ideologiji ter opozarja na nevarnosti, ki jih povzročajo za ves Zahod in za vse človeštvo taka politika.

Solženicin pravi v bistvu tole: Zahod je bil vedno varan glede komunistične nevarnosti od svojih lastnih politikov. Tako evropsko in ameriško javno mnenje ni nikoli doumelo, da je ruski narod bil samo primoran, da je sprejel komunizem, in se ga je poskušal že večkrat rešiti. Mnogi zahodni politiki, ki popolnoma poznajo nevarnosti komunizma, hlinijo nasprotno iz vzrokov nizkotne volivne politike. Solženicin imenuje tako ponašanje »Kissingerjev efekt« in ga razlaga takole: dokler tak zahodni politik opravlja vladne funkcije, vodi politiko koncesij in kapitulacij pred Vzhodom, katere bo moral nato Zahod cela leta plačevati za ceno mnogih človeških življenj. Komaj pa zapusti oziroma izgubi oblast, postane takoj čudovito brihten, jasnoviden in in pripravljen kar najbolj pozivati k trdnosti pred komunizmom. Jasno je, da ima Solženicin pri tem najbolj v mislih ravno Kissingerja, bivšega ameriškega zunanjega ministra in njegovo knjigo spominov ter intervjuje, ki jih zdaj daje, čeprav veljajo njegove besede tudi o drugih bivših evropskih oblastnikih. Predvsem pa so seveda naperjene na današnje vladajoče ekipe zahodnih držav, tako v Evropi kot v Ameriki.

Solženicin dolži te politike, da jim gre samo za osebno kariero. Zahod je pustil na cedilu milijone ruskih kmetov — pravi nadalje Solženicin — ko so se, oboroženi samo z vilami in pogosto celo samo z ikonami, upirali komunističnemu nasilju. To je bilo v letih od 1918 do 1922. Ničesar ni storil, ko so jih množično pokončevali. Bolj je držal s pokončevalci kot z žrtvami. Med drugo svetovno vojno so Rusi in drugi sovjetski narodi upali, da se bodo končno lahko osvobodili komunistične diktature, toda Zahod jim po Solženicinovi trditvi spet ni pomagal, ampak je rajši pomagal zatiravcu. Odlašal je z drugo fronto, da bi izkoristil v vojni proti nacistični Nemčiji nesrečni ruski narod in druge narode Sovjetske zveze. Tudi nacizem je prišel z Zahoda: ta je hotel pobiti pol ruskega ljudstva, da bi vsilil drugi polovici svojo suženjsko oblast. Zahod je po koncu vojne izročil Stalinu na stotisoče sovjetskih beguncev, predvsem starcev, žensk in otrok, čeprav so mnogi napravili rajši samomor, kakor da bi se vrnili pod Stalinovo oblast. Še po tridesetih letih in več zahodni tisk molči o tej sramoti in okrutnosti, ki so jo zakrivali v prvi vrsti Angleži. Da bi si odkupil mir s strani Sovjetske zveze, je prepustil tej brez vsakršne potrebe vso vzhodno Evropo. Danes, ko Zahod dela obračun, pa mora priznati, da se mu to ni obnes-

lo, in se zdaj zanaša samo še na nasprotje med Sovjetsko zvezo in Kitajsko.

Solženicin tudi piše, da Zahod še kar naprej, tudi danes, ponavlja usodno zmoto iz vojnega časa in podpisuje sporazume s Sovjetsko zvezo, ki pomenijo kapitulacije Zahoda, sporazume o razorožitvi, omejitvi oborožitve, o mirnem sožitju in tako dalje. Po Solženicinovem prepričanju se bodo naši sinovi in zgodovinarji prihodnjih časov čudili in ne bodo mogli razumeti, kako da je Zahod današnjega časa ravnal tako zaslepljeno in tako strahopetno. Solženicin očita Zahodu, da je ostal pasiven, ko je Sovjetska zveza pogoltnila Madžarsko, Češkoslovaško, Abesinijo, Angolo in razne druge države v Afriki in Aziji ter celo zdaj spričo sovjetskega vdora v Afganistan. Solženicin jezno očita zahodni politiki in Zahodu sploh pomanjkanje moralnega čuta in poguma. To pa se lahko zaključijo z Apokalipso za Zahod, opominja Solženicin.

Nedvomno bo zahodna kritika, vsaj oficijelna, spričo tega ponovno očitala Solženicinu, da gleda vse preveč na dogajanja zgolj z moralne-

ga oziroma moralističnega stališča, ne da bi upošteval potrebe in zahteve realne politike. Toda Solženicin zavrača tako kritiko. Vsekakor je tudi iz te njegove nove knjige razvidno, da je hudo kritičen do Zahoda in da danes nikakor ne vidi v njem tiste moralne sile, ki bi lahko prerodila svet in ustvarila novo, pravičnejšo podlago za mednarodno sožitje. To silo vidi Solženicin samo v krščanstvu, v živem, dejavnem krščanstvu.

Nekateri demokratični krogi in zlasti politiki in časnikarji pa očitajo Solženicinu, da vse preveč podcenjuje demokracijo in njen pravi značaj, ki je pluralizem. Ne more doumeti, pravijo, da je moč demokracije ravno v tem, da ne spravlja vsega na skupni imenovalec in da sprejema različnost mnenj. Demokracija teži predvsem po mirnem reševanju sporov in po sporazumih, to pa še ne pomeni slabosti. Demokracija sprejema oboroženi boj, ko postane to neizogibno in ko je izčrpala vse možnosti za mirne rešitve. Solženicin, ki je zrasel v totalitarni državi — ravno v Sovjetski zvezi — zato težko razume bistvo demokratičnega mišljenja in značilnosti demokratičnega ravnanja in si tolmači marsikaj kot popuščanje in slabost, kar je v resnici samo iskreno prizadevanje, da bi obvarovali svet pred tretjo svetovno vojno. Vendar pa demokracija ni šibkost in to so dokazale demokracije v drugi svetovni vojni.

Vendar se Solženicin ne da prepričati in vztraja pri svoji kritiki Zahoda, kot dokazuje s svojo novo knjigo.

ŠKOTSKI GAELSKI JEZIK

Slovenci spadamo k tistim narodom, ki imajo največ razumevanja za narodnostna vprašanja, prvič zato, ker imamo sami vedno opraviti z njimi, in drugič zato, ker smo sorazmerno majhen narod brez lastne države in taki narodi so vedno izpostavljeni poskusom asimilacije narodne zavednosti z zavestjo zgolj državne pripadnosti. Vladajoči narodi ali bolje rečeno večinski narodi v takih večnarodnih državah skušajo manjšim narodom vedno zabiti v glavo prepričanje, da je vztrajanje pri lastni narodni zavesti nekaj protidržavnega in zato negativnega ter celo nazadnjaškega. Žrtve take propagande, ki je trajala več kot dvesto let, so Skoti. Škotska je izgubila svojo državno neodvisnost komaj pred 300 leti, toda v tem času se je angleškemu najprej političnemu in jezikovnemu, nato pa tudi gospodarskemu pritisku posrečilo, da je skoro povsem zatrl škotsko narodno zavest. Ta je izginjala hkrati s škotskim jezikom. Skoti so, kot znano, narod keltskega izvora, sorodni Ircem in Waležanom. A čeprav so ti dvoji izgubili narodno, t. j. državno neodvisnost že veliko pred Skoti in so bili v jezikovnem pogledu potujčeni skoro v enaki meri kot Skoti, so si vendar ohranili trdno narodno zavest. To velja posebno za Irce, ki so si ravno zaradi tega po prvi svetovni vojni ponovno priborili neodvisnost. Pri Skotih pa je obenem z jezikom izginjala tudi škotska narodna zavest. Danes govori keltsko škotščino le še okrog 2 odstotka Skotov, t. j. kakih 90.000 ljudi. Še leta 1871 je bilo na Škotskem četr milijona ljudi, ki so govorili svoj starodavni keltsko-škotski jezik, toda novi šolski zakon, ki je bil izdan tisto leto, je pripeljal do tega, da je potujčenje, t. j. poangleženje v šolah naglo napredovalo. Šele ob koncu prejšnjega stoletja so bili napravljeni prvi poskusi, da bi tako potujčenje

zajezili. Največ ljudi, ki še govorijo keltski škotski jezik, je na otokih in v gorovju v severni Škotski, a po trditvah v britanskem tisku je med tistimi ljudmi in recimo med prebivavci Edinburga večja razlika v mišljenju in nacionalnem čutenju kakor med Skoti in Angleži ali celo med Zulu črnci in Eskimi, kar je seveda najbrž zelo pretirana trditev angleških šovinistov. Vsekakor pa stanje ni razveseljivo in povzroča hude skrbi tistim zavednim Škotom, ki bi radi ohranili ali bolje rečeno na novo prebudili v Skotih narodno zavest in jih pridobili za to, da bi se spet začeli učiti keltske škotščine, čeprav samo kot drugega jezika.

Po vzgledu Waležanov prirejajo zdaj keltsko govoreči Skoti oziroma njihovi kulturni delavci vsako leto shod škotskih keltsko govorečih domoljubov v Obanu na severnem Škotskem. Tam pojejo in recitirajo pesmi v svojem narodnem jeziku in nagradijo najboljša nova literarna dela, napisana v tem jeziku. Zadnja leta se zbere na tem shodu okrog 15.000 ljudi. Nastopajoče predstavljajo samo s keltskimi imeni npr. Ishabel, Sheena, Kyrene, Raema, Ina, Morag, Doidibh, Ca-triona in tako naprej. Kot poročajo, zdaj ni več težko dobiti mladine za nastopanje na teh shodih. Se vedno pa je keltski jezik izrinjen iz šol in javne uporabe. Vendar je v tem pogledu le opaziti popuščanje trdoglavosti in zagrizenosti pri angleških oblasteh oziroma angleško govorečih nezavednih Skotih. Tako npr. že uvajajo radijske oddaje v keltsčini, vendar pa so velikanske težave s tem, da so take oddaje nerazumljive za 98 odstotkov prebivavstva na Škotskem. Škotski nacionalisti, ki so politično seveda v veliki večini, vendar imajo svojo stranko, zahtevajo, da oblasti več store za uveljavljanje in ponovno učenje keltskega jezika.

Nova številka »Mladike«

Umril je Bruno Salvadori

Ravno v času volitev, ko so bili spomini na lansko volilno kampanjo za prve evropske volitve posebno živi, je mučno odjeknila vest, da je v avtomobilski nesreči umrl mladi valdostanski politik Bruno Salvadori. Imel je 38 let, zapustil je ženo in mladoletnega otroka. Med nami je bil znan ne le kot član številnih delegacij na manjšinskih srečanjih, temveč predvsem kot nosilec evropske liste manjšin in avtonomističnih skupin, ki sicer ni prodrla in je vzbudila tudi nekaj nejevolje zaradi nekaterih sodelujočih skupin, vendar je bila zelo pogumen poskus, ki ostaja vodilo za dejavno solidarnost med manjšinami.

Slovenska skupnost je takoj odposlala v Aosto sožalno brzojavko, njen deželni predsednik Bratuž pa se je udeležil pogreba v Aosti v sredo dopoldne. Rajni je ležal na mrtvaškem odru v deželni palači, kjer je bil svetovalec. Verske svečanosti so bile v cerkvi St. Martin de Corléans, pokopali pa so ga na mestnem pokopališču, kjer je pred odprtim grobom spregovoril predsednik Union Valdôtaine Perin. Aostanci žalujejo za sposobnim politikom, urednikom dobrega strankinega tednika, deželnim svetovalcem in razgledanim ter odprtim človekom.

niških zbirk. Titovo smrt komentira Mladika s člankom »Odšel je zadnji protagonist«, objavljen pa je tudi odlomek iz nedavnega Djilasovega intervjuja za neko ameriško revijo.

Naj omenimo še intervju o obisku zbor »Mirko Filej« in ansambla »Lojze Hlede« pri Slovincih v Belgiji, rubriko Antena z raznimi aktualnostmi in rubriko »Čuk na Obelisku« ter rubriko »Pisma«. Žal tudi tokrat pisma niso podpisana. Ali je res potrebno toliko poguma, da človek podpiše tako pismo kakemu listu ali reviji?

Pavle Merku pa nadaljuje na štirih straneh svoj etimološki slovar priimkov v Slovenski Beječiji.

PREHLADNO VREME

Po daljšem času se je vreme na Tržaškem nekoliko ustalilo na lepše. Letina črešenj je zaradi dežja in hladnega vremena šla po zlu. Mnogi se bojijo, da bo tudi ostala letina slaba. Imeli smo tudi že točo.

— Videš, Jakec, tudi te volitve so srečno pod streho. Jest se prou bojim, de jeh ne bo vidli več.

— Pej zakej jeh ne bi vidli več? Še zmiram več jeh bo: al za parlament, al za senat, al za komun, za deželo, za Evropo, za provinco. Zmiram boš jemu vseh sort volitev na izbiro.

— E, Jakec, jest nisem mislu taku. Jest mislem, de nas lahko vse skupej na ankrat hudič vzame jn pole ne bo treba več ne senata ne province, ke ne bo več ledi.

— Ma kej se ti zmiram taku plašeš? Kej te je spet primlo?

— Ma kej nisi slišu od tistga amerianskega kompjuterja, ke je stau na vahti zatu de ne bojo Rusi napadli Ameriko? Jn se je na anbot splašu jn zagnau alarm, de Rusi že grejo. Pole so se sprožli telefoni če nules, piloti so užgali motorje od aroplanov sez prpraulenimi bombami jn an par minut je zgledalo, de se bo začelo. Ma je precj pršu drugi komando, de ni vse sku-

pej neč jn de je biu samo an faler u tistem kompjuterji, ke se je nekej frderbau.

— E znaš, vsaka makena lahko fali, posebno tašna kunštna reč koker je kompjuter. Je zadosti, de nomalo zaruzne kašen šrauf al zleze nutre kašen brvinc jn precj se začne tisti kompjuter kej mešat jn se pole ne moreš več zanest. Kej češ, ses tašnem vremenam, ke je samo dež jn fahtnoba ni prou neč čudno, če se ana makina frderba.

— Sej glih tu me mene skrbi. Do zdej smo jemelj opravka samo z ledmi, ke komendirajo tu svet jn ke moremo zmiram ahtat, de ga kej ne polomejo. Jn vre z njimi je biu zmiram križ. Zdej so se pej zmisleli še te kompjuterje, de bojo ukazavali, kadaj je treba začent sez vojsko.

— Ma sej so povedali, de je biu samo an faler! Pole, ke ga je tisti kompjuter polomu dvakrat zandrugoma, so ga vzeli proč.

— Kej misleš, de so ga zaprli jn de mu bojo nardili proces?

— Dej, dej Mikec, ne stoj bet otročji! Tisti kompjuter je samo ana makina.

— Ja, tu rečeš ti. Ma znaš de tista makina jema prou svojo pamet! De zna računat, seštevati, odštevati; de če ga prašaš kašno informacjo, de ti odgovori bol prou koker an človek; de tisti kompjuter vse zna jn vse zastope!! Dragi moj ses tašno rečjo se ne moreš špasat. Zdej ti povem še tu: Kej ni lahko tisti kompjuter nalašč naredu tisti alarm jn de je tisti frderban šrauf samo finta? Ni morbet tou videt, če so Amerikanci res prprauleni jn de obramba res funkcionira? Kej ni biu lahko u službi od KGB jn so ga Rusi podkupli jn se zmenli ž nim ses elektroniko? Dol s tisteh satelitov ke krožejo okuli zemle. Mi neč ne znamo, kej nam lahko še nakuhaajo ti presneti kompjuterji...

— Bejži, bejži Mihec, ti zmiram nekej plašeš. Jn tu ni konstruktivno. Tebe viš, bojo an dan zaprli, zatu ke delaš paniko.

Pravkar je izšla 5. in 6. številka Mladike. Uvodnik »K prazniku vseh mater« je napisala Milena Merlak. V uvodniku pravi med drugim: »Kadar poudarjamo pomen matere, dejansko govorimo tudi o važnosti družine. Dobra mati lahko bistveno vpliva na vsakršno družinsko situacijo, toda tudi ona potrebuje pri svojih vsakdanjih naporih solidarnost in podporo ostalih družinskih članov. Vztrajnost, potrpežljivost in zvestoba materinske ljubezni, ki spremlja otroka tudi takrat, ko dvojimo vanj vsi drugi, je res tisti čudež, ki nam je v medsebojnih človeških odnosih najbolj potreben. Zato je materinski dan tudi praznik nesebične človeške ljubezni.«

Sledi intervju z dosedanjim svetovavcem Slovenske skupnosti in odbornikom v tržaškem pokrajinskem svetu Bojanom Brezigarjem. V tej številki se tudi konča dnevnik Lada Piščanca, ki je izhajal nekaj let pod naslovom »V zelenih daljavah božje bodočnosti«. Proti koncu je prehajal v grozotno vzdušje pokolov med zadnjo vojno, katerih žrtev je postal tudi on. »Pri Sv. Jerneju še vedno po malem pokopujemo«, je zapisal 22. novembra 1943. »Vse prehaja v vsakdanost ... Če se sestre in matere jočejo, se jim skoraj čudimo ... Pravijo, da tu pa tam še ležijo po mejah ... O groza, da človek ne čuti več groze v duši. To je groza teh dni.« Kmalu potem je postal žrtev sovraštva in ubijanja tudi on. Zaključek njegovih dnevnških zapiskov spremlja nekaj zanimivih dokumentarnih fotografij.

Metka Kacin je prispevala za to številko novelo »Dunajska slaščica«. V njej je še nekaj jezikovnih trdot, lahko pa rečemo, da predstavljajo njene novele resnično in prijetno presenečenje. Napisane so sveže, izvirno in razodevajo kulturo, ki ni navadna. Reči je treba, da ima avtorica resničen talent.

V tej številki je objavljena pesem Vladimira Kosa »Fizika pomladnega dežja« in pesem Vojke Stigar »Lirika«, ki razodeva še začetniške hibe, zlasti svetoblje. Bruna Pertot je prispevala za to številko kramljanje pod naslovom »Glava polna modrosti: solata«. Gre seveda za nadaljevanje njenih prijetnih člankov o rastlinah. Martin Jevnikar pa nadaljuje svojo rubriko »Zamejska in zdomska literatura« z oceno treh Tonklijevih pes-

NEPRIZADETI OD RAZVREDNOTENJA

Tržaški trgovci so se bali, da bo 30 odstotno razvrednotenje dinarja hudo prizadelo trgovino z obiskovavci iz Jugoslavije in nekaj dni je res izgledalo, da bo tako. Toda že v četrtek so se v Trstu spet pojavili številni jugoslovanski kupci iz južnih pokrajin. Iz Slovenije pa prihajajo kupovat predvsem pralni prašek in avtomobilske nadomestne dele, za kar so pripravljene plačati karkoli.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOOO 99 OOOOO

peku nekoliko štručic in jih grede grudil.

V tistem poletnem večeru je vrvelo sanjanje življenja, razlegal se je vsakovrsten hrup, piskanje in petje, in rompljanje na pločevinaste škatle, ljudje so si privoščili veselo urico, nekaj fantov je ujelo nekje žganja, napili so se poguma in si kazali krepke in nepremagljive pesti.

Edevart je spoznal dva majhna temnopolta moža z lajno — ah, bila sta Oger in Armenec. Vprizarjala sta spet svojo obrabljeno in klavrno sleparijo, da je eden vrtil, drugi ga pa napadel in pretepel in mu namazal obraz s sokom od jagod, naučila sta se te umetnosti in sta se je držala. Uboga glumača, preveč ljudi ju je že poznalo, samo majhnim otrokom sta bila še novost, tudi se jima je slabo godilo, tu pa tam pol šilinga, pa napadu mogoče nekaj malega dvojač.

Avgust je to preslišal: »O Marička, koliko takih pilul bi mogel prodati tukaj, vsem mladim fantom — oh da, pa dekletom tudi, če natanko premisliš!«

Edevart: »Jaz bi tudi rad kdaj odskočil in si kupil kaj za jesti.«

»Kajpa, kajpa. Seveda, že pridem, pa ostanem tukaj,« je rekel Avgust in šel.

A nazaj ga ni bilo. Edevart je zvečer kolibo zaprl in stopil po ulicah, kupil si je pri

Papst je prišel, večni Jud z urami, ostarel in z bolj belo brado, a prav tako debel in mogočen v svojem kaftanu, ki mu je segal do tal, in z mnogimi verižicami na trebuhu. O, ali ni bil več tako miren kakor prej, bil je zdelan, in obraz mu je bil ves razoran. Edevarta ni spoznal takoj, ko pa ga je nekaj časa gledal, je našel sam in brez pomoči v svojem spominu njegovo ime. Bilo je pravo čudo po toliko letih in ko je imel Papst na tisoče in tisoče znancev vseokrog po deželi. Tega se je navadil: spoznavati ljudi, poglobil je svojo stroko in je postal mojster.

Zapletla sta se v prijateljski pogovor, Edevart mu je pokazal svojo uro: da jo ima še zdaj, in da ni bila nikoli še pri urarju. Papst jo je odprl in rekel: »Da, ali zdaj jo je treba očistiti. Pusti mi jo za nekaj dni, pa jo dobiš očiščeno nazaj.«

»Ali ne bi rajši počakali, da se ustavi?« je vprašal Edevart.

»Saj je škoda za fino kolesje,« je menil Papst. »Poglej, za tačas si vzemi tole, gre tudi čisto dobro. In zdaj bi nemara spet utegnil malo prodajati zame ure, Edevart?«

»Tega ne morem. Sam imam tukaj na trgu štacuno in moram biti tam.«

»Tako, sam imaš štacuno. Potemtakem si postal tačas velik mož, in to me veseli. Kaj pa zvečer?«

»Ne, morate mi oprostiti,« je rekel Edevart. »Ves dan stojim v štacuni in moram imeti zvečer malo prostosti.«

»Nekaj ur imam, ki bi jih rad prav tukaj prodal, dobre ure, poceni ure, zdaj razprodajam, ni gotovo, da bi se še vrnil v ta kraj.«

»Kaj se odpeljete?«

»Lahko da umrem, star mož sem. Ako spečaš deset ur, dobiš enajsto zastonj. Rad bi se jih iznebil.«

Edevart: »Ne, ne, na to ne smem misliti. Ampak tovariša imam, ki bi nemara hotel. Prav spretno trguje.«

»Kje je?«

»Jutri vam ga pošljem...«

Mračilo se je. Edevart je mahnil proti nabrežju in je pogledal, ali je njegova ladja še tam, in seveda je bila, Avgust pač ni bil tako blazen, da bi jo bil prodal. Prišel je mimo Matteine kolibe in je videl zunaj mnogo ljudi, bilo je vse črno ljudi, vrata so bila odprta, in tudi notri je bilo polno ljudi, slišati je bilo godbo, harmoniko. Avgust je igral. Ta Avgust, prav gotovo ni imel nobenega dobička od tega koncerta, a to je bila njemu deveta skrb.

Edevart se je prerinil skozi odprta vrata, Nils in Mattea sta imela mnogo dela, prodajala sta jelo in pilo tej polni hiši, bilo je slikovito pomanjkanje prostora, fantje in dekleta so si sedeli v naročju, in v izbi je bilo samo napol svetlo. Po zanosni koračnici je namignil Avgust Mattei in jo vprašal: »Kaj dobim zdaj za to?«

Mattea ni tako natanko pazila, kaj obeta, in je odgovorila: »Kar boš sam zahteval.«

Avgust je pokimal, prebiral nekoliko s prsti po mogočni harmoniki in gledal po tem shodu. Kar je Avgust zdaj naredil, je prijelo vse, in okoli miz je vse utihnilo: pel je in igral, pel k svoji globoki turobni godbi angleško mornarsko pesem, bila je o ljubezni in suvanju z nožem in deklici v Barceloni. O, Avgust, ta je znal!

Odpel je in sedel tiho. Nihče ni razumel, kaj je pel, a vsi so čutili, da je bilo brez primere lepo, nekdo mu je hotel dati denarja, a Mattea ga je zadržala in šepetala na desno in levo: »Tega fantu ni treba, tukaj na trgu ima veliko kolibo, natlačeno z blagom. Kaj še niste bili tam? Jutri pojdite. Vidite, tam je njegov tovariš!« je šepetala in kazala na Edevarta. »Skupaj imata kupčijo in imenitno trgujeta.«

Pojavil se je Teodor, ves čas je bil stran, zdaj se je vzel od nekoč in se je hotel uveljaviti. »Da, trije smo v čolnu,« je rekel, »to sta moja tovariša. To pa že lahko rečem, da ju poznam!«

Avgust se je vzpel na svojem sedežu, pokazal okrog in velel, naj pomaknejo vse mize in stole k stenam, zakaj zdaj se bo tukaj plesalo! Da, porivali so in razmikali, in bil je ples, da se je vsa koliba stresala v spahih. Henrik Sten je bil tam in je sijajno osvajal dekletke za dekletom, zakaj on je znal z dekleti, nobeden pa ni bil kos v rokah kovaču Eideju Nikolaisenu, kadar je veljalo dvigniti plesalko v zrak. Ah, to je bil večer! In najsi sta morala Nils in Mattea streči gostom ob vseh štirih stenah, sta se le semtertja oprostila in se zasukala. Bog ve, Nils se ga je nemara le malo nalezal, in ko se je nagibalo h koncu, je zvelkla njegova žena Edevartu v teman kot in se mu vrgla divja in zmedena v naročje. To je bil večer!

Ko se je čedalje več ljudi razhajalo, je Avgust nehal igrati. Nils in Mattea sta imela dobro žetev, prodala sta množino toplih in mrzlih jedi, piva in pretihotapljenega žganja, lahko sta bila zadovoljna. Ko pa je

hotel Avgust plačilo za svojo godbo, je bila Mattea izginila, samo Nils je še štrmal po somraku in pospravljaval razne reči. Avgust je nekoliko čakal, šel je v kuhinjo in iskala ne, Mattee ni bilo videti. »Kaj ji pa češ?« je vprašal Nils. — »Lahko noč bi ji rekel,« je odgovoril Avgust. — »Je že kam šla in le gla,« je rekel Nils.

Klavern in reven konec zabave. Edevart je vabil in vabil: »Pojdi zdaj, Avgust, nekaj moram s teboj govoriti!« Ko je Avgust nazadnje šel z njim, je zamomljal s pritajevanim srdom: »Da, lepa tica je!«

Avgust je stopil k Papstu v službo. Ni bilo tako napačno, res ne, Avgust se je s tem bahal. Bil je v službi en dan in prodajal na trgu ure, ljudje so ga spoznali, to je bil sinočnji godec, mladi ljudje so z njim radi trgovali. In Avgust ni povedal, da prodaja za Papsta, kaj pa še, ni se mu upiralo, če so mu ljudje prisodili, da trguje poleg svoje kramarije tudi še z urami, to ga je delalo še mogočnejšega, to je bilo celo v svojih očeh sijajno, nekaj takega kakor takrat, ko je prodajal na levangerskem semnju nakit in dijamante.

Zgodaj zvečer je prišel Avgust k Edevartu in rekel, da je nehal.

»Nehal? Zakaj?«

Da, zdaj je prodal deset ur in dobil enajsto, pa je nehal.

Edevart je majal z glavo.

»Nič ne pomaga,« je rekel Avgust, »nemam več. Ali naj capam okrog in še bolj spitam tega prašička? Premisli, če bi počill! Kar gabi se mi. Ali si videl njegovo listnico? V kaki drugi deželi naj bi hodil s tako listnico, bi bil mrlič, preden bi rekel joi! Pa vse te ure! Po vsem životu ima ure in še v debeli železni skrinji na stanovanju. Kaj takega še nisi videl. In jaz naj capam in mu še znašam na kup? Tak premisli no vsaj zdaj enkrat in bodi malo prebrisan: če si vsi mladi ljudje kupijo ure, saj ne bodo imeli denarja za kaj drugega in jih ne bo v naročju kramar. Jaz sem to preudaril: ne boš! Pa bodi, kakor bodi,« je rekel Avgust, »zdaj sem si prislužil sam v enem lnevu uro, in to ni tako narobe!« Avgust si je mencial z rokavom od rokav, se tiho hahljal in je bil samega sebe vesel. »Veš kaj,« je rekel, »zdaj bi šla lahko k Mattei jest, danes nisem še ves dan nič založil.«

»Ne bom še zaprl, ampak pojdi naprej k Mattei,« je odgovoril Edevart. »Ali bi potlej prišel in me zamenjal?«

»Pridem. Nimaš slučajno nekaj tolarčkov? To je prav, zakaj jaz sem suh.«

Edevart je razumel, da hoče zdaj iti in se postaviti z novo uro, zato ga ni pridrževal.

»Precej se vrnem,« je pokimal Avgust med vrati.

Ni se vrnil. Edevart je ostal, dokler niso začeli zapirati trgovin, in je mnogo prodajal, moral je z Avgustom potrpeti, kajti že res, da so sinočnji plesni večer, Avgustova igra in Matteina reklama privabili ljudi v njegovo prodajalnico, Edevart je tržil kakor še nikoli dotlej, in je zvedel toliko dragoga blaga za obleko in volnenine, ki bi jo bil moral sicer peljati domov. Bil je nepričakovano ugoden dan, in Edevart je dejal na stran res lepo blago za obleko Ragni v zalivu, preden je zaprl.

(Dalje)